

11/10/2011

לפני כשבוע הלכה לעולמה מרים כשהיא בת 78 שנים. מרים, ניצולת שואה, אשר סְבְּלָה חֲרוּט, כשאר ניצולי השואה מבני עמנו, בתולדות ישראל באותיות של אש, היה את שנותיה האחרונות מרותקת לכסא גלגלים ובדוחק.

בעקבות קמפיין תקשורתי ממושך בו התגאתה ממשלת ישראל כי היא הולכת לעשות צדק עם ניצולי השואה פנו בני משפחתה של מרים ל"רשות לזכויות ניצולי השואה". בני משפחתה של מרים סברו, כי גם היא תזכה בשנותיה האחרונות לרווחה ולעזרה. אלא שלא כך סברה המדינה. במייל שנשלח לבני משפחתה נמצאו כתובים הדברים הבאים: "מבין ממוצע גילאי ניצולי השואה, העומד היום על 85, הגב' מרים נחשבת לקבוצת הגיל הצעירה... המקרים בהם אנו מזרזים הטיפול בתביעות הם גיל או חליה מחלות... זה לא המקרה ולכן נמתין".

מרים לא ידעה כי גורלה נחרץ כבר בשנת 2003, עת ראש הממשלה דהיום היה שר האוצר. היא לא שיערה כי כלל ההוצאה, שהומצא אז על ידי בנימין נתניהו – אותו חוק אשר איננו מתחשב בכמות הכסף שהמדינה מרוויחה ואיננו מתחשב בגובה הצמיחה ובעודפי הגביה אלא נועל בסד צר את הוצאות הממשלה לחינוך, לחברה ולרווחה – אותו כלל רע לא יאפשר לה ליהנות לעת זקנתה ממה שמגיע לה ובדין. היא גם לא ידעה, שמספר שנים לאחר מכן יבוא פרופסור מנואל טרכטנברג ו"ישפר" את הצעת נתניהו, כך שכלל ההוצאה, אשר לא מצוי בשום אומה ולשון, יגביל את גידול התקציב, בכפוף לנוסחה שכל מטרתה צמצום מעורבותה של הממשלה במשק ובחברה. עוד לא ידעה מרים, כי כמה ימים לאחר לכתה יחליט פרופסור טרכטנברג, כי המאיון העליון יקבל הטבה בסך של עוד 800 מיליון שקלים בנוסף מתנה לראש השנה, כי השוק המקומי ייחשף לייבוך ועשרות אלפים יזרקו מעבודתם לרחוב בשל כך, ובכדי "להיטיב" עם ניצולי השואה, השכבות החלשות ועוד, החליטה הוועדה גם להאיץ את הפרטת הקרקעות. אבל לשיא של ציניות הגיעה ועדת טרכטנברג כשהחליטה כי גם הכסף מעודפי הגביה ומאי-ביצוע של משרדי הממשלה, כסף רב מאוד מאוד, במקום שיופנה לניצולי השואה או לתרופות לחולים חשוכי מרפא, יועבר דווקא להשבעת רצונן של חברות דירוג האשראי הבין-לאומיות ולהעדפת טייקונים ובעלי הון.

מרים לא הכירה את המונחים והמושגים הללו. היא מן הסתם לא שיערה שגורלה וגורלם של מיליונים מאזרחי מדינת ישראל נגזר על ידי החלטות שכאלה, אך כשעלתה ארצה הייתה משוכנעת כי המדינה היהודית, שהוקמה בין השאר בקורבנם של מיליוני יהודים ועוד עשרות אלפים של חללי מערכות ישראל, שהמדינה הזו לאחר שנות אלפיים, תהייה אחראית לה ככל שרק תוכל. כשצפתה מרים בשריפה על הכרמל כבר הבינה בחושיה שמהו מאוד לא טוב מתרחש כאן. תחושה זו הלכה והתגבשה בה משך שנים ממלחמת לבנון השנייה, בה נמצאו לקויים חמורים בהגנה על העורף בשל "מחסור" בכסף וקיצוצים, עבור בעיכוב בניית הגדר בגבול מצריים, שאך חודש לפני מותה גבתה מחיר דמים נורא, וכלה ברפואה הציבורית, הנשחטת על ידי אותה שיטה עצמה. שיטה, המבוטאת בשלוש מילים: בעבורכם – אין כסף! אלא שמרים גם לא העלתה בדעתה כי כ- 32 אלף, פחות מחצי אחוז מאזרחי המדינה, מקבלים כל שנה כ- 53 מיליארד שקל – יותר ממה שמקבלים יחד ארבעת העשירונים התחתונים, שהם כ- 40% מתושבי המדינה. מרים ז"ל לא ידעה, כי עודפי הגביה הלא מנוצלים ממסים הגיעו במצטבר בשנתיים האחרונות ל- 27 מיליארד ש"ח. היא לא שיערה שהמיסים על האלפיון העליון נמוכים ב- 50% מאלו של העובדים השכירים, דבר שהותיר בכיסיהם, העשירים מאד, בחמש השנים האחרונות יותר מ- 30 מיליארד שקלים במתנה. עשרות המיליארדים הללו, הנצברים כל שנה מחדש, מופנים לא לרווחתה של מרים ולא להרחבת בסיס התקציב המשרת את כלל החברה הישראלית, אלא מועלים כקורבן למולך השקפת עולמם של ראש הממשלה ושר האוצר, שתמציתה חיזוק וביסוס זירת גלדיאטורים אכזרית אותה בנו ממשלות ישראל לדורותיהן. זירה, שמהותה חברה מעמדית דורסנית בה הרוב נאבק על הישרדותו בעוד המיעוט, שהועשר על ידי הממשלה, זוכה בכל!

ראש השנה התשע"ב היה אמור להיות אחר, המחאה הציתה תקווה שעמדה באוויר – תוחלת מחשמלת. אזרחים, אשר עמדו ועיניהם מושפלות בתורים הארוכים בפתחן של עמותות המזון למינהן, קיוו כי הוועדה תביא להם בשורה לשנה החדשה, הם קיוו שזו תהייה השנה האחרונה בה ירגישו את הבושה והכלימה הנוראות האוחזות בהם, עת הם מתבוננים בעייני ילדיהם, בקבצם על הפתחים להשיג קופסת מזון לחג. אבל ועדת טרכטנברג, ראש הממשלה ושר האוצר גזרו את גורל תקוותם לשבט. גם אנחנו, שהיינו שותפים למחאה, שיתפנו פעולה בהחרבת תקווה זו. היינו צריכים להיות ברורים יותר, תקיפים יותר, לשלב ידיים, לעשות חזית אחת – לא להרפות! להיות מחויבים לאדם המוחלש והעשוק, באופן אמיתי ולא מן השפה אל החרץ.

מרים נפטרה. אינני יודע אם איבדה תקווה בישראל שלנו. אך אני משוכנע כי סיפור חייה ובעיקר סופו מחייב אותנו כצוואה: להאבק על התקווה לארץ, לעם ולחברה הזו לא לוותר לעולם כי בלעדי התקווה, גם הכסף לא יעזור לישראל שלנו.

כתב פסח האוספטר, רכז תנועת דרור ישראל.